

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (veliki senat)

4. december 2018*

„Predhodno odločanje – Enako obravnavanje pri zaposlovanju – Direktiva 2000/78/ES – Prepoved diskriminacije na podlagi starosti – Zaposlovanje policistov – Nacionalni organ, ki je bil z zakonom ustanovljen za zagotavljanje uporabe prava Unije na določenem področju – Pooblastilo za neuporabo nacionalne zakonodaje, ki ni skladna s pravom Unije – Primarnost prava Unije“

V zadevi C-378/17,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Supreme Court (vrhovno sodišče, Irska) z odločbo z dne 16. junija 2017, ki je na Sodišče prispela 22. junija 2017, v postopku

Minister for Justice and Equality,

Commissioner of An Garda Síochána

proti

Workplace Relations Commission,

ob udeležbi

Ronald Boyle in drugi,

SODIŠČE (veliki senat),

v sestavi K. Lenaerts, predsednik, R. Silva de Lapuerta (poročevalka), podpredsednica, J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev, T. von Danwitz, predsedniki senatov, C. Toader, predsednica senata, F. Biltgen, predsednik senata, E. Levits, L. Bay Larsen, M. Safjan, C. G. Fernlund, C. Vajda in S. Rodin, sodniki,

generalni pravobranilec: N. Wahl,

sodna tajnica: L. Hewlett, glavna administratorica,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 5. junija 2018,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za Minister for Justice and Equality, Commissioner of An Garda Síochána in Irsko M. Browne, L. Williams in T. Joyce, agenti, skupaj z A. Kerrom, BL, in B. Murrayjem, SC,

* Jezik postopka: angleščina.

- za Workplace Relations Commission G. Gilmore, BL, in C. Power, SC, na podlagi pooblastila S. Larkin, solicitor,
- za Ronalda Boyla in druge D. Fennelly, BL, na podlagi pooblastila M. Mullan, solicitor,
- za češko vlado M. Smolek, J. Vlácil in J. Pavliš, agenti,
- za Evropsko komisijo H. Krämer in L. Flynn, agenta,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 11. septembra 2018

izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na vprašanje, ali mora imeti nacionalni organ, ustanovljen z zakonom za zagotavljanje uporabe prava Unije na določenem področju, pooblastilo za neuporabo pravila nacionalnega prava, ki je v nasprotju s pravom Unije.
- 2 Predlog je bil vložen v okviru spora med Minister for Justice and Equality (minister za pravosodje in enako obravnavanje, Irska) (v nadaljevanju: minister) in Commissioner of An Garda Síochána (direktor nacionalne policije, Irska) na eni strani ter Equality Tribunal (sodišče za enako obravnavanje, Irska), katerega naloge je od leta 2015 prevzela Workplace Relations Commission (komisija za odnose na delovnem mestu, Irska), na drugi glede pristojnosti zadnjega za sprejetje odločitve o neuporabi nacionalnih določb, ki so v nasprotju s pravom Unije.

Pravni okvir

Pravo Unije

- 3 Člen 1 Direktive Sveta 2000/78/ES z dne 27. novembra 2000 o splošnih okvirih enakega obravnavanja pri zaposlovanju in delu (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 5, zvezek 4, str. 79) določa:

„Namen te direktive je opredeliti splošni okvir boja proti diskriminaciji zaradi vere ali prepričanja, hendikepiranosti, starosti ali spolne usmerjenosti pri zaposlovanju in delu, zato da bi v državah članicah uresničevali načelo enakega obravnavanja.“

- 4 Člen 3(1)(a) te direktive, naslovljen „Področje uporabe“, določa:

„V mejah pristojnosti, ki so prenesene na [Unijo], se ta direktiva uporablja za vse osebe, bodisi v javnem bodisi v zasebnem sektorju, vključno z javnimi telesi, kar zadeva:

- (a) pogoje, pod katerimi je dostopna zaposlitev, samozaposlitev ali delo, vključno z izbirnimi merili in pogoji za sprejem v službo, ne glede na to, za katero vejo dejavnosti ali hierarhično mesto gre, vključno z napredovanjem;

[...]“.

- 5 Člen 9(1) navedene direktive, ki je umeščen pod poglavje II te direktive, naslovljeno „Pravna sredstva in izvršba“, določa:

„Države članice zagotovijo, da so vsem osebam, ki menijo, da jim je bila storjena krivica, ker ni bilo uporabljeno načelo enakega obravnavanja, [za zagotovitev spoštovanja spoštovanje obveznosti iz te direktive] na voljo sodni in/ali upravni postopki, in, kjer države članice menijo, da je ustrezno, poravnalni postopki, tudi potem, ko se je razmerje, v katerem je domnevno prišlo do diskriminiranja, že končalo.“

Irsko pravo

- 6 Člen 34 Bunreacht na hÉireann (irska ustava) določa:

„1. Sodna oblast se izvršuje na sodiščih, ustanovljenih z zakonom, izvršujejo pa jo sodniki, imenovani na način, ki ga določa ustava, in sicer javno, razen v posebnih in omejenih zadevah, ki so določene z zakonom.

2. Sodišča obsegajo:

i. sodišča prve stopnje;

ii pritožbeno sodišče; in

iii sodišče zadnje stopnje.

3. (1) Sodišča prve stopnje vključujejo višje sodišče, ki ima splošno pristojnost za odločanje na prvi stopnji o vseh zadevah in vprašanjih, bodisi pravnih ali dejanskih bodisi civilnih ali kazenskih.

(2) Če v tem členu ni določeno drugače, je višje sodišče pristojno za presojo ustavnosti katerega koli zakona, in taka vprašanja ne bodo predložena (z zahtevkom, argumentom ali drugače) nobenemu drugemu sodišču, ustanovljenemu s tem ali katerim koli drugim členom ustave, razen višjemu sodišču, pritožbenemu sodišču ali vrhovnemu sodišču.“

- 7 Člen 37(1) irske ustave določa:

„Ta ustava ne nasprotuje temu, da osebe ali organi, ki so z zakonom za to ustrezno pooblašteni, izvajajo omejene sodne naloge in pristojnosti v zadevah, ki niso kazenske, tudi če taka oseba ali tak organ ni sodnik, ki je bil imenovan na podlagi te ustave, ali sodišče, ki je bilo ustanovljeno na podlagi te ustave.“

- 8 Nacionalne ukrepe za prenos Direktive 2000/78 na področju zaposlovanja in dela vsebujejo Employment Equality Acts 1998 to 2015 (zakoni o enakosti pri zaposlovanju iz let od 1998 do 2015, v nadaljevanju: zakoni o enakosti), katerih člen 77(1) določa:

„Oseba, ki meni, [...] da je bila žrtev diskriminacije [...] v nasprotju z [zakoni o enakosti] lahko [...] vložiti pritožbo pred generalnim direktorjem komisije za odnose na delovnem mestu.“

- 9 Člen 82 zakonov o enakosti določa različne popravne ukrepe, ki jih odredi generalni direktor komisije za odnose na delovnem mestu. Ta direktor lahko, prvič, naloži plačilo odškodnine v obliki zaostalih osebnih prejemkov (v primeru nespoštovanja obveznosti enakega plačila) za obdobje zaposlitve, ki se je začelo največ tri leta pred vložitvijo pritožbe v smislu člena 77(1) teh zakonov, na podlagi katere je bila sprejeta odločba generalnega direktorja, drugič, naloži enako plačilo od istega datuma, tretjič, naloži plačilo odškodnine zaradi učinkov dejanj diskriminacije ali trpinčenja, ki so bila storjena največ

šest let pred vložitvijo pritožbe v smislu člena 77 teh zakonov, četrtič, naloži enako obravnavanje na vseh področjih, ki so v zadevi upoštevna, petič, eni ali več osebam, navedenim v odločbi, naloži sprejetje ukrepov, opredeljenih v odločbi, ali šestič, naloži vrnitev na delo ali ponovno zaposlitev, z odškodnino ali brez nje.

- 10 Pravilo 5(1)(c) Garda Síochána (Admissions and Appointments) Regulations 1988 (odlok o nacionalni policiji (zaposlitve in imenovanja) iz leta 1988), kakor je bil spremenjen z Garda Síochána (Admissions and Appointments) (Amendment) Regulations 2004 (odlok o nacionalni policiji (zaposlitve in imenovanja) (sprememba) iz leta 2004)) (v nadaljevanju: odlok o zaposlitvah in imenovanjih), določa:

„Če ta odlok ne določa drugače, lahko direktor policije osebo zaposli kot pripravnika za člana državne policije le

[...]

- (c) če se prepriča, da je bila ta oseba na prvi dan meseca, v katerem je bilo v nacionalnem časopisu prvič objavljeno prosto delovno mesto, na katerega se navezuje zaposlitev, stara najmanj 18 in največ 35 let;

[...]“.

Spor o glavni stvari in vprašanje za predhodno odločanje

- 11 Ronald Boyle in dve drugi osebi (v nadaljevanju: R. Boyle in drugi) so bili izključeni iz postopka zaposlovanja novih policistov An Garda Síochána (nacionalna policija, Irska), ker so presegli najvišjo starost za zaposlitev, ki je določena v odloku o zaposlitvah in imenovanjih.
- 12 Zoper to odločbo so R. Boyle in drugi vložili pritožbo na Equality Tribunal (sodišče za enako obravnavanje).
- 13 R. Boyle in drugi so trdili, da določitev najvišje starosti za zaposlitev v nacionalni policiji pomeni diskriminacijo, ki je prepovedana tako z Direktivo 2000/78 kot z določbami irskega prava, s katerimi se prenaša ta direktiva.
- 14 Minister se je skliceval na nepristojnost Equality Tribunal (sodišče za enako obravnavanje) z obrazložitvijo, da je ukrep, s katerim se uvaja najvišja starost za zaposlitev v nacionalni policiji, določba nacionalnega prava, tako da so le sodišča, ki so bila ustanovljena na podlagi irske ustave, pristojna, da po potrebi odločijo o neuporabi take določbe. Equality Tribunal (sodišče za enako obravnavanje) se je kljub temu odločilo, da bo obravnavalo to pritožbo, pri čemer pa je navedlo, da bo v okviru tega postopka preučilo in odločilo o vprašanju pristojnosti, ki ga je izpostavil minister.
- 15 Minister je na High Court (višje sodišče, Irska) vložil zahtevek, naj to sodišče s sklepom, naslovljenim na Equality Tribunal (sodišče za enako obravnavanje), temu prepove morebitno nezakonito ravnanje.
- 16 High Court (višje sodišče) je temu predlogu ministra ugodilo s sklepom, ki Equality Tribunal (sodišče za enako obravnavanje) prepoveduje odločanje o pritožbi R. Boyla in drugih. High Court (višje sodišče) je namreč presodilo, da Equality Tribunal (sodišče za enako obravnavanje) ni pristojno za sprejetje pravno zavezujoče odločbe o neskladnosti nacionalnega prava s pravom Unije, ker je to v skladu s členom 34 irske ustave izključna pristojnost High Court (višje sodišče).
- 17 Equality Tribunal (sodišče za enako obravnavanje) se je zoper ta sklep pritožilo pri predložitvenem sodišču, Supreme Court (vrhovno sodišče, Irska).

- 18 Predložitveno sodišče poudarja, da po nacionalnem pravu Equality Tribunal (sodišče za enako obravnavanje), ki je medtem postalo komisija za odnose na delovnem mestu, ni pristojno za neuporabo določb nacionalnega prava, za katere bi presodilo, da so v nasprotju s pravom Unije. Tako pristojnost naj bi imelo samo High Court (višje sodišče), zaradi česar naj bi bilo mogoče le temu sodišču predložiti spor, ki bi, v primeru, da se tožbi ugodi, povzročil neuporabo določbe nacionalnega prava, s pridržkom vložitve pritožbe na Court of Appeal (pritožbeno sodišče, Irska) ali na predložitveno sodišče.
- 19 Predložitveno sodišče tako ugotavlja, da je po nacionalnem pravu pristojnost za obravnavanje zadev, ki se nanašajo na enakost pri zaposlovanju, razdeljena med, prvič, komisijo za odnose na delovnem mestu, ki je pristojna za večino zadev, in, drugič, High Court (višje sodišče), kadar bi ugoditev zahtevku na tem področju pomenila, med drugim, da je treba opustiti uporabo pravnih pravil nacionalnega prava, ki niso skladna s pravom Unije. Predložitveno sodišče poleg tega navaja, da je v skladu z nacionalnim pravom in za zagotovitev spoštovanja prava Unije High Court (višje sodišče) pristojno za sprejetje vseh potrebnih ukrepov za uveljavitev pravic, ki jih priznava pravo Unije.
- 20 Supreme Court (vrhovno sodišče) je nato preučilo vprašanje, ali je takšna razdelitev pristojnosti v notranjem pravem redu skladna z načeloma enakovrednosti in učinkovitosti, ki ju določa sodna praksa Sodišča.
- 21 V zvezi s tem predložitveno sodišče meni, prvič, da je načelo enakovrednosti očitno spoštovano, saj se taka razdelitev lahko uporablja za vsa pravna področja, ne glede na to, ali gre za področje nacionalnega prava ali pa za področje, ki izhaja iz prava Unije.
- 22 Po drugi strani to sodišče meni, da je ta razdelitev pristojnosti, v skladu s katero je treba zadeve, ki vključujejo morebitno neuporabo pravil nacionalnega prava, ki so v nasprotju s pravom Unije, vložiti na High Court (višje sodišče), skladna z načelom učinkovitosti, ker je zadnjenavedeno sodišče pristojno za zagotavljanje vseh pravic, ki jih priznava pravo Unije, in, v tem kontekstu, za zavrnitev uporabe, če je to potrebno, določb nacionalnega prava, s katerimi se določa najvišja starost za zaposlitev v policiji in ki bi bile v nasprotju z določbami prava Unije, ki se nanašajo na enakost pri zaposlovanju, in to tako, da to ne otežuje prekomerno izvajanja prava Unije.
- 23 Komisija za odnose na delovnem mestu trdi, da mora imeti kot organ, ki ima splošno obveznost zagotavljanja spoštovanja nacionalnega prava in prava Unije na področju enakosti pri zaposlovanju, vsa potrebna pooblastila za ta namen. Tako meni, da razdelitev pristojnosti med High Court (višje sodišče) in njo samo ni skladna s pravom Unije, ker ji ta razdelitev onemogoča, da bi izpolnila to obveznost.
- 24 V teh okoliščinah je Supreme Court (vrhovno sodišče) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo to vprašanje:

„Če

- (a) ima nacionalni organ, ustanovljen na podlagi zakona, splošno pristojnost, da *inter alia* zagotavlja izvrševanje prava Unije na določenem področju; in
- (b) bi nacionalno pravo določalo, da takšen organ ni pristojen v omejeni skupini primerov, v katerih bi bilo zaradi učinkovitega varstva treba na podlagi nacionalnega prava ali prava Unije odločiti o neuporabi nacionalne določbe; in
- (c) bi bila ustrezna nacionalna sodišča pristojna za sprejetje ustrezne odločitve o neuporabi nacionalne določbe, če bi bilo to potrebno za zagotovitev skladnosti z zadevnim pravilom prava Unije, bi bila pristojna za obravnavo primerov, v katerih je bilo takšno varstvo nujno, bi bila pristojna, da

v takšnih zadevah sprejmejo kakršen koli ukrep, ki se zahteva s pravom Unije in za katerega bi se presodilo, da je v skladu s sodno prakso Sodišča skladen z načeloma enakovrednosti in učinkovitosti;

ali je treba zadevni z zakonom določeni organ vseeno šteti za pristojen za obravnavo pritožbe, v kateri se navaja, da je nacionalna ureditev kršila upoštevno pravo Unije, in če pritožbi ugodi, za zavrnitev uporabe te določbe, ne glede na to, da bi nacionalno pravo v vseh zadevah, v katerih se izpodbija veljavnost določbe na kateri koli podlagi ali se zahteva neuporaba določbe, pristojnost namesto zadevnemu organu podeljevalo sodišču, ustanovljenemu na podlagi ustave?“

Vprašanje za predhodno odločanje

Dopustnost predloga za sprejetje predhodne odločbe

- 25 Češka vlada izpodbija dopustnost predloga za sprejetje predhodne odločbe, pri čemer poudarja nejasnost tega predloga in dejstvo, da predložitveno sodišče ne navaja določb Direktive 2000/78, s katerimi naj bi bila nacionalna zakonodaja v nasprotju.
- 26 V zvezi s tem je treba opozoriti, da je v skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča v okviru sodelovanja med Sodiščem in nacionalnimi sodišči, ki ga določa člen 267 PDEU, le nacionalno sodišče, ki odloča o sporu in ki mora prevzeti odgovornost za sodno odločitev, pristojno, da ob upoštevanju posebnosti zadeve presodi potrebo po izdaji predhodne odločbe, da bi lahko izdalo sodbo, in tudi upoštevnost vprašanj, ki jih predloži Sodišču. Zato je Sodišče načeloma dolžno odločiti, če se postavljena vprašanja nanašajo na razlago prava Unije (sodba z dne 27. junija 2017, Congregación de Escuelas Pías Provincia Betania, C-74/16, EU:C:2017:496, točka 24 in navedena sodna praksa).
- 27 Iz tega je razvidno, da se upoštevnost vprašanj o pravu Unije domneva. Sodišče lahko zavrne odločanje o vprašanju za predhodno odločanje, ki ga postavi nacionalno sodišče, le takrat, kadar je očitno, da zahtevana razlaga prava Unije nima nikakršne zveze z dejanskim stanjem ali predmetom spora o glavni stvari, kadar gre za hipotetičen problem oziroma kadar Sodišče nima na voljo dejanskih in pravnih elementov, ki so potrebni, da bi lahko na postavljena vprašanja podalo koristne odgovore (sodba z dne 27. junija 2017, Congregación de Escuelas Pías Provincia Betania, C-74/16, EU:C:2017:496, točka 25 in navedena sodna praksa).
- 28 Prav tako je pomembno, da nacionalno sodišče navede natančne razloge, ki so mu vzbudili dvom o razlagi prava Unije in zaradi katerih meni, da je treba na Sodišče nasloviti vprašanja za predhodno odločanje (sodba z dne 21. novembra 2013, Deutsche Lufthansa, C-284/12, EU:C:2013:755, točka 21 in navedena sodna praksa).
- 29 V tem primeru, čeprav postopek v glavni stvari temelji na pritožbi, ki so jo vložili kandidati, izločeni iz postopka zaposlovanja irskih policistov, in ki temelji na neskladnosti določitve najvišje starosti za zaposlitev v odloku o zaposlitvah in imenovanjih z Direktivo 2000/78 in z zakoni o enakosti, pa iz predložitvene odločbe izhaja, da ima predložitveno sodišče v okviru postopka, ki teče pred njim, dvome v zvezi s tem, ali je s pravom Unije, zlasti z načelom primarnosti prava Unije, skladna razdelitev pristojnosti med High Court (višje sodišče) in komisijo za odnose na delovnem mestu, kakor izhaja iz razlage nacionalne zakonodaje, ki jo je podalo Supreme Court (vrhovno sodišče) in v skladu s katero ta komisija nima pooblastila za neuporabo nacionalne določbe, ki bi bila v nasprotju z navedeno direktivo.
- 30 Iz tega sledi, da Sodišče razpolaga z elementi, potrebnimi za koristen odgovor na vprašanje, ki mu je bilo postavljeno, zato je predlog za sprejetje predhodne odločbe dopusten.

Vprašanje za predhodno odločanje

- 31 Predložitveno sodišče s svojim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba pravo Unije in zlasti načelo primarnosti tega prava razlagati tako, da nasprotuje nacionalni ureditvi, kakršna je ta v postopku v glavni stvari, v skladu s katero nacionalni organ, ki je z zakonom ustanovljen za zagotavljanje uporabe prava Unije na določenem področju, ni pristojen za sprejetje odločitve, da nekega pravila nacionalnega prava, ki je v nasprotju s pravom Unije, ne bo uporabil.
- 32 Iz predložitvene odločbe je razvidno, da je po irskem pravu, kot ga razlaga Supreme Court (vrhovno sodišče), pristojnost razdeljena med sodišča, ki so kot taka opredeljena v nacionalnem pravu, in komisijo za odnose na delovnem mestu. Po eni strani je ta komisija pristojna za odločanje o pravnih sredstvih zoper ukrepe ali odločbe, ki naj bi bili nezdružljivi z Direktivo 2000/78 in z zakoni o enakosti, po drugi strani pa je High Court (višje sodišče) pristojno, kadar bi ugoditev takemu pravnemu sredstvu pomenila, da se ne sme uporabiti ali da je treba odpraviti nacionalno določbo, ki je v nasprotju s pravom Unije.
- 33 V zvezi s tem je treba najprej poudariti, kot je generalni pravobranilec navedel v točki 45 sklepnih predlogov, da je treba razlikovati med pooblastilom za neuporabo določbe nacionalnega prava, ki je v nasprotju s pravom Unije, v posameznem primeru in pooblastilom za odpravo te določbe, s katero se doseže širši učinek, da ta določba popolnoma preneha veljati.
- 34 Dejansko je naloga držav članic, da določijo sodišča in/ali organe, ki so pristojni za preizkus veljavnosti nacionalnih določb, in da vzpostavijo pravna sredstva in postopke, po katerih je mogoče izpodbijati veljavnost take določbe, in, če je pravno sredstvo utemeljeno, odpraviti take določbe in po potrebi določiti učinke take odprave.
- 35 Vendar v skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča primarnost prava Unije zahteva, da imajo nacionalna sodišča, ki v okviru svojih pristojnosti uporabljajo določbe prava Unije, dolžnost zagotoviti polni učinek teh določb, pri čemer po potrebi po uradni dolžnosti odločijo, da ne bodo uporabila nobene neskladne določbe nacionalne zakonodaje, ne da bi zahtevala ali čakala predhodno odpravo te določbe po zakonodajni poti ali kakšnem drugem ustavnem postopku (glej v tem smislu sodbi z dne 9. marca 1978, *Simmenthal*, 106/77, EU:C:1978:49, točke 17, 21 in 24, in z dne 6. marca 2018, *SEGRO in Horváth*, C-52/16 in C-113/16, EU:C:2018:157, točka 46 in navedena sodna praksa).
- 36 Zato je kakršna koli določba nacionalnega pravnega reda ali kakršna koli zakonodajna, upravna ali sodna praksa, zaradi katere bi se zmanjšala učinkovitost prava Unije, ker bi sodišču, pristojnemu za uporabo tega prava, preprečila, da bi ob tej uporabi storilo vse potrebno, da ne bi uporabilo nacionalnih zakonodajnih določb, ki bi lahko pomenile oviro polni učinkovitosti norm prava Unije, ki se neposredno uporabljajo, neskladna z zahtevami, ki so neločljivo povezane s samo naravo prava Unije (glej v tem smislu sodbe z dne 9. marca 1978, *Simmenthal*, 106/77, EU:C:1978:49, točka 22; z dne 19. junija 1990, *Factortame in drugi*, C-213/89, EU:C:1990:257, točka 20, in z dne 8. septembra 2010, *Winner Wetten*, C-409/06, EU:C:2010:503, točka 56).
- 37 Tako bi bilo, če bi bila v primeru nasprotja med določbo prava Unije in nacionalnim zakonom rešitev tega nasprotja pridržana organu – ki ne bi bil pristojno sodišče, ki mora zagotoviti uporabo prava Unije – ki ima lastno diskrecijsko pravico (sodba z dne 8. septembra 2010, *Winner Wetten*, C-409/06, EU:C:2010:503, točka 57 in navedena sodna praksa).
- 38 Kot je Sodišče že velikokrat presodilo, te dolžnosti neuporabe nacionalne zakonodaje, ki je v nasprotju s pravom Unije, nimajo le nacionalna sodišča, temveč tudi vsi državni organi, vključno z upravnimi organi, ki so v skladu s svojimi pristojnostmi zadolženi za uporabo prava Unije (glej v tem smislu sodbe z dne 22. junija 1989, *Costanzo*, 103/88, EU:C:1989:256, točka 31; z dne 9. septembra 2003, *CIF*,

C-198/01, EU:C:2003:430, točka 49; z dne 12. januarja 2010, Petersen, C-341/08, EU:C:2010:4, točka 80, in z dne 14. septembra 2017, The Trustees of the BT Pension Scheme, C-628/15, EU:C:2017:687, točka 54).

- 39 Iz tega sledi, da načelo primarnosti prava Unije ne le sodiščem, ampak vsem organom države članice nalaga, da zagotovijo polni učinek pravnih pravil Unije.
- 40 Na postavljeno vprašanje je treba odgovoriti ob upoštevanju teh ugotovitev.
- 41 V zvezi s tem je treba poudariti, da člen 9 Direktive 2000/78 določa, da države članice zagotovijo, da so vsem osebam, ki menijo, da jim je bila storjena krivica, ker ni bilo uporabljeno načelo enakega obravnavanja, za zagotovitev spoštovanja obveznosti iz te direktive na voljo sodni in/ali upravni postopki, in, kjer države članice menijo, da je ustrezno, poravnalni postopki.
- 42 Iz tega člena izhaja, da so države članice pristojne za določitev postopkov, s katerimi se izpolnjujejo obveznosti iz Direktive 2000/78.
- 43 V tem primeru, kot je razvidno iz informacij, navedenih v predlogu za sprejetje predhodne odločbe, se je irski zakonodajalec odločil, da bo posebno pristojnost za zagotavljanje spoštovanja Direktive 2000/78 podelil komisiji za odnose na delovnem mestu. V skladu s členom 77(1) zakonov o enakosti, ki vsebujejo ukrepe za prenos te direktive v irsko pravo, lahko namreč vsaka oseba, ki meni, da je bila žrtev diskriminacije v nasprotju s temi zakoni, pred to komisijo zahteva povračilo škode, za katero meni, da ji je nastala.
- 44 Iz spisa, predloženega Sodišču, je tako razvidno, da je komisija za odnose na delovnem mestu organ, ki ga je irski zakonodajalec ustanovil za to, da bi izpolnil obveznosti Irske, ki izhajajo iz člena 9 Direktive 2000/78.
- 45 V teh okoliščinah je treba ugotoviti, da če je komisiji za odnose na delovnem mestu, kot organu, ki mu je nacionalni zakonodajalec podelil pristojnost za zagotavljanje uporabe načela prepovedi diskriminacije na področju zaposlovanja in dela, kot je konkretizirano v Direktivi 2000/78 in zakonih o enakosti, predložen spor, v okviru katerega se spoštovanje tega načela izpodbija, načelo primarnosti prava Unije zahteva, da ta komisija v okviru te pristojnosti zagotovi pravno varstvo upravičencem na podlagi prava Unije in polni učinek tega prava, tako da po potrebi ne uporabi določbe nacionalnega prava, ki bi bila s tem v nasprotju (glej v tem smislu sodbe z dne 22. novembra 2005, Mangold, C-144/04, EU:C:2005:709, točka 77; z dne 19. januarja 2010, Küçükdeveci, C-555/07, EU:C:2010:21, točka 53, in z dne 19. aprila 2016, DI, C-441/14, EU:C:2016:278, točka 35).
- 46 Bilo bi namreč protislovno, če bi se lahko posamezniki na določbe prava Unije na določenem področju sklicevali pred organom, ki mu je bila z nacionalnim pravom dodeljena pristojnost za obravnavanje sporov na tem področju, hkrati pa ta organ ne bi imel obveznosti, da te določbe uporabi, tako da zavrne uporabo tistih določb nacionalnega prava, ki z njimi niso v skladu (glej v tem smislu sodbo z dne 22. junija 1989, Costanzo, 103/88, EU:C:1989:256, točka 31).
- 47 Poleg tega, ker je treba komisijo za odnose na delovnem mestu šteti za „sodišče“ v smislu člena 267 PDEU (glej v tem smislu sodbo z dne 18. marca 2014, Z., C-363/12, EU:C:2014:159), lahko ta komisija Sodišču na podlagi tega člena predloži vprašanje za razlago upoštevnih določb prava Unije in mora – ker je vezana na sodbo, ki jo v postopku predhodnega odločanja izda Sodišče – poskrbeti za takojšnjo izvršitev te sodbe, tako da po potrebi na podlagi lastne pristojnosti ne uporabi nasprotujočih določb nacionalne zakonodaje (glej v tem smislu sodbo z dne 5. aprila 2016, PFE, C-689/13, EU:C:2016:199, točke 32, 34, 39 in 40).

- 48 Če organ, kakršen je komisija za odnose na delovnem mestu, ki mu je bila z zakonom podeljena naloga zagotavljanja uporabe in spoštovanja obveznosti, ki izhajajo iz uporabe Direktive 2000/78, ne bi mogel ugotoviti, da je nacionalna določba v nasprotju s to direktivo in posledično ne bi mogel sprejeti odločitve, da te določbe ne uporabi, bi bil polni učinek pravil Unije na področju enakosti pri zaposlovanju in delu okrnjen (glej v tem smislu sodbo z dne 9. septembra 2003, CIF, C-198/01, EU:C:2003:430, točka 50).
- 49 Ni pa mogoče dopustiti, da bi predpisi nacionalnega prava, tudi če so ustavnopravni, posegali v enotnost in učinkovitost prava Unije (sodba z dne 8. septembra 2010, Winner Wetten, C-409/06, EU:C:2010:503, točka 61).
- 50 Iz načela primarnosti prava Unije, kot ga je Sodišče razložilo v sodni praksi, navedeni v točkah od 35 do 38 te sodbe, izhaja, da imajo organi, ki so v okviru svojih pristojnosti odgovorni za uporabo prava Unije, dolžnost, da sprejmejo vse ukrepe, ki so potrebni za zagotavljanje polnega učinka tega prava, tako da po potrebi ne uporabijo nacionalne določbe ali sodne prakse, ki bi bila s tem pravom v nasprotju. To pomeni, da ti organi za to, da bi zagotovili polni učinek prava Unije, ne smejo zahtevati, naj se taka določba ali sodna praksa prej odpravi po zakonodajni poti ali po kakršnem koli z ustavo določenem postopku, niti na to čakati.
- 51 Zato z okoliščino, ki jo navaja predložitveno sodišče, da nacionalno pravo v obravnavani zadevi posameznikom omogoča, da pri High Court (višje sodišče) vložijo tožbo, v kateri uveljavljajo domnevno neskladnost nacionalne določbe z Direktivo 2000/78, temu sodišču pa omogoča, da v primeru, ko tej tožbi ugodi, ne uporabi upoštevne nacionalne določbe, ni mogoče ovreči zgoraj navedene ugotovitve.
- 52 Glede na zgoraj navedene ugotovitve je treba na postavljeno vprašanje odgovoriti, da je treba pravo Unije in zlasti načelo primarnosti tega prava razlagati tako, da nasprotuje nacionalni ureditvi, kakršna je ta v postopku v glavni stvari, v skladu s katero nacionalni organ, ki je z zakonom ustanovljen za zagotavljanje uporabe prava Unije na določenem področju, ni pristojen za sprejetje odločitve, da nekega pravila nacionalnega prava, ki je v nasprotju s pravom Unije, ne bo uporabil.

Stroški

- 53 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (veliki senat) razsodilo:

Pravo Unije in zlasti načelo primarnosti tega prava je treba razlagati tako, da nasprotuje nacionalni ureditvi, kakršna je ta v postopku v glavni stvari, v skladu s katero nacionalni organ, ki je z zakonom ustanovljen za zagotavljanje uporabe prava Unije na določenem področju, ni pristojen za sprejetje odločitve, da nekega pravila nacionalnega prava, ki je v nasprotju s pravom Unije, ne bo uporabil.

Podpisi